

dnevne dogodke. Nepopisna radovednost je gnala v cerkev neštivilne čete poslušavcev, med katerimi je bilo, kajpada, polno ženstva iz plemenitaških krogov. Nestrpno so pričakovali njegovega prvega nastopa. Ti lahko živi in razvajeni poslušavci so se nadejali, da bodo imeli pred seboj samo zanimivega in izbornega govornika, ki jih bo z izbrano besedo zabaval, le nekoliko resneje, kakor pred mnogimi leti v salonskih družbah.

Toda občinstvo se je varalo nad njim. — Novemu pridigarju se je godilo kakor pred petnajststo leti v razkošnem Carigradu sv. Janezu Zlatoustu, ki so ga poklicali zaradi njegove zgovornosti v glavno mesto vzhodnega rimskega cesarstva. Kakor imenovani svetnik v Carigradu, tako je tudi naš pater Coloma nastopil kot resen pridigar, ki je ostro grajal pregrehe in ni prikrival resnice, četudi je mnogim poslušavcem zoprna. — Pri odličnem madridskem prebivalstvu je Coloma izgubil milost. Prej so si ga želeli v svojo sredo, sedaj so se trudili, da ga spravijo iz mesta. In res se jim je posrečilo.

Redovni predstojniki so ga poklicali v Bilbao, v prijazno glavno mesto viskajske provincije s krasno okolico ob Atlantskem oceanu. Tam vodijo očetje jezuitje z znano spretnostjo vseučiliške študije. Med njimi biva še dandanes naš pisatelj. V cerkvi more malo delovati, še manj pa v šoli, ker mu je zvesta tovarišica bolehnost, ki ga ni nikdar popolnoma zapustila od onega usodnega dogodka l. 1874. — A rok ne drži križem. Marljivo in uspešno dela — kolikor mu dopuščajo moči — s peresom in ima tako pred seboj

več občinstva nego bi ga imel v največji cerkvi kot pridigar.

II.

Colomovo pisateljsko delovanje ločimo najlažje v dve dōbi. Prva sega od l. 1868. do 1874., ko je živel še med svetom; druga od l. 1884. naprej.

Iz prve dōbe, ko se je udeleževal političnih bojov, sta znana samo dva njegova znamenita spisa. Prvi, ki ga je poslal l. 1868. med svet, ima naslov „Dolores de un estudiante“ (Bolesti nekega dijaka). Uvod mu je napisala slavnoznanca zaščitnica Fernan Caballero, opozarjajoč občinstvo na izredno nadarjenost novega pripovednika, ki je imel takrat šele sedemnajst let. — Drugo, že umetniško-dovršeno delo je zgodovinska povest „Juan Miseria“ (Ubogi Janez), ki je zagledalo beli dan l. 1870. V novem popravljenem in pomnoženem natiskug je izdal l. 1889. — Dejanje je vzeto iz domače zgodovine, in sicer iz španskega prevrata, ki se je vnel meseca kimavca 1868. Glavni junak, mladi in

P. Luis Coloma.

neizkušeni Juan (izgov. Hvan) nastopa samo svestno kot „osrečevavec“ naroda; mnogi se ga strastno oklepajo in slepo deró za njim — v nesrečo. Juana doleti kazen. V temni ječi vzdihuje nesrečni mladenič, ki je izgubil v političnih viharjih tudi svojo najdražjo svetinjo, sveto vero. Duhovni pastir za ujetnike ga uči v Boga verovati, vanj upati in ga ljubiti. Ta prizor je čudovito lep in navduševalen. Istotako krasno opisuje obrede velikega petka v ječi. Kako pretresljivo ti predočuje ljubezen božjega Zveličarja,